

Buurtplek 't Werft (Heist-op-den-Berg)

De laatste jaren werden in de gemeente Heist-op-den-Berg met gebundelde krachten vanuit ambtenaren en mandatarissen verschillende inspanningen geleverd om participatie naar (dorps)bewoners in te zetten en te verhogen. Eén van de aanleidende factoren daarbij was het bezoek van hun Zuid-Afrikaanse zustergemeente Bergrivier in de loop van 2017 met als hoofdthema van dit bezoek 'Participatie'. Hun Zuid-Afrikaanse collega's hebben namelijk heel veel ervaring met burgerparticipatie. Ter gelegenheid van hun bezoek is in de gemeente een brede bevolkingsavond doorgegaan rond 'Heist Participeert'.

In de schoot daarvan zijn binnen de gemeente verschillende concrete participatieve initiatieven van start gegaan en uitgewerkt. De ambitie hierbij is om in te zetten op innovatieve, op maat van elke project uitgewerkte, participatiemethodieken. Het gemeentelijk beleid beseft de meerwaarde van deze methode en geeft hierbij de volledige medewerking en ondersteuning. Zij hebben zich mee geëngageerd om concrete projecten te definiëren, te begroten en voor sommige projecten ook extra subsidiekanalen aan te spreken om het participatieve luik innovatief en ondersteund vanuit de expertise te kunnen werken.

Zo ontstond ook het idee om **Buurtplek 't Werft** te benaderen. Niet louter inzetten op een klassieke opmaak van een inrichtingsplan, maar samen met de buurt en actoren als de nabijgelegen school en - aanwezig op het domein - de Chiro, vorm te geven aan de invulling van een groene gemeenschapssite en inzetten op eigenaarschap. Dit project verliep in nauwe samenwerking met Regionaal Landschap Rivierenland.

Er werd een project en procesaanpak vanuit de insteek zoals hiervoor geduid ingediend als PDPO-project (PlattelandPlus) bij de dienst plattelandsbeleid van de provincie Antwerpen. Zij oordeelden hierover positief waardoor de subsidiëring als belangrijke motor de aanvang gaf van PDPO 'De Korf', later veranderd naar 'Buurtplek 't Werft'. Doelstelling van het project was participatief aan de slag gaan met de gebruikers van de plek om zo tot een nieuw inrichtingsplan te komen en dit ook uit te voeren a.d.h.v. co-creatiemomenten, en zo gebeurde ook.

Situering

Het gebied waar zich nu de buurtplek situeert, was vroeger een akker/weiland. Binnen het RUP is deze grond bestemd voor gemeenschapsszone voor de buurt. Het kreeg destijds echter nog geen concrete invulling. De vraag leefde wel bij verschillende actoren zoals Chiro, buurt, school... om de toegewezen bestemming van de plek tot uiting te brengen. De belangen en houdingen van de verschillende actoren lagen echter nog ver uit elkaar met elk hun eigen motivatie en kijk op de plek. Vanuit die achtergrond was het des te belangrijk om deze plek niet te onderwerpen aan een klassieke aanpak van opmaak inrichtingsplan dat pas later naar de actoren wordt teruggekoppeld, maar om samen in dialoog en participatief aan de slag te gaan. Aangezien de gemeente eigenaar was van de gronden werd tevens op zoek gegaan naar extra middelen en de juiste partners zoals Regionaal Landschap Rivierenland om dit project zo goed mogelijk aan te vangen vanuit een participatieve insteek.

Het participatietraject van 't Werft in een tijdlijn met communicatie, participatie & co-creatie

We betrokken de Heistenaars tijdig en grondig bij het uittekenen van de toekomst voor hun buurt en zorgden ervoor dat de participatie kwalitatief en representatief is.

Op 23 november 2017 is 'vurig' gestart met een brede informatieperiode waarin we zoveel mogelijk buurtbewoners en buurtactoren lieten kennismaken met het project en hen de kans boden om deel te nemen aan een eerste oriënterende bevraging alsook zich op te geven om participatief mee in te stappen in het proces. Met de resultaten van de oriënterende bevraging is aan de slag gegaan tijdens workshop- en brainstormmomenten.

Op **15 maart 2018** vond in het nabijgelegen café De Kosmonaut de eerste werksessie plaats waarbij samen kwaliteiten, opportuniteiten, knelpunten en problemen in kaart zijn gebracht. Ook de eerste ideeën werden gevormd en werden gecapteerd.

De geplande inspirerende fietstocht is door een te laag aantal inschrijvingen op **28 maart 2018** spijtig genoeg niet kunnen doorgaan, maar wordt met wat korte toelichting aangeboden via [Route you](#).

Hierin komen inspirerende referentievoorbeelden op andere locaties in Heist-op-den-Berg aan bod die stof kunnen geven voor de nieuwe buurtplek.

Op **11 april 2018** heeft een ontwerpende workshop plaats gevonden op het projectgebied zelf en zijn ideeën zowel op plan als op het terrein ingepast en afgetoetst. Heel wat materiaal werd samengebracht waarmee een voorontwerp verder kon worden uitgewerkt.

Op **9 mei 2018** heeft onder een zonnige hemel, een lekker ijsje en een gezellige babbel met een drankje het toonmoment plaatsgevonden waarop het voorontwerp ondersteund met referentiebeelden en sfeerfoto's is voorgesteld aan het brede publiek. De eerste buurttotems (die later ook in het project verwerkt zullen worden) zijn alvast met eerste kunstige beschrijvingen aangezet.

Doorheen de zomerperiode is de feedback op het voorontwerp verwerkt en heeft al deze samenwerking geresulteerd in het uiteindelijk uitvoeringsplan. Het plan omvat tal van leuke spelaanleidingen; wilgenhutten worden gevlochten, snoepbosjes met bessenstruiken en een boomgaard worden aangeplant. In de schaduw van de bomen wordt een klein amfitheater voorzien dat ook dienst kan doen als buitenklas. Er is zowel plaats voor een verhard speel- en sportveldje aan de Chirolokalen als voor een open grasveld en een speelbos met klauterbomen en een speelheuvel. Tevens werd er naast de aanliggende woonwijk een groene geluidsbuffer gecreëerd.

2019 – 2020 't Werft realiseert

In **januari 2019** werden de eerste planten en bomen aangeplant. Deze groenwerken zijn uitgevoerd in samenwerking met GO! Atheneum Heist afdeling tuinbouw, ondersteund door mensen van Natuurwerk. Daarnaast maakte Chiro Heist-Station in dezelfde maand de eerste hutten van wilgentakken.

Vanaf **13 mei 2019** starten de aannemers met het uitzetten van het tracé van de werken om vervolgens de graafwerken van de paden uit te voeren.

Op **15 november 2019** staken leerlingen van de eerste kleuterklas en vijfde leerjaar van Basisschool Heilig-Hartcollege Heist op den Berg, samen met leerlingen van 't Atelier (Atheneum Heist) en mensen van Natuurwerk de handen uit de mouwen. Ze plantten 1.000 bomen voor de aanleg van een speelbos op de buurtplek 't Werft.

Sinds **begin 2020** is sterk werk gemaakt van de laatste stap om de buurplek volledig af te werken. Daarbij stonden vooral de speelnatuurelementen voorop.

Corona deed zijn intrede, maar de aannemer heeft zich aangepast en er is in mei 2020 op korte tijd heel wat gerealiseerd. Glijbanen hebben opnieuw hun plek gekregen. Een stapstammenbos, keienpad en boomstammikado zorgen voor de nodige avontuur. De durfallen kunnen met hun slackline terecht om hun skills op te bouwen of te verbeteren. Er zijn trekstructuren geïntegreerd en natuurlijke zit- en ontdekkingsplekjes voorzien.

De natuur heeft in de tussentijd ook alvast even tijd gekregen om zich wat te vormen.

Aanvullend werd in het **voorjaar van 2021** ook nog voorzien in een mooi volwaardig insectenhotel ter stimulans en ondersteuning van de biodiversiteit in één van de houtkanten, naast het grote grasveld. Dit is gerealiseerd vanuit een mooie samenwerking tussen de leerlingen van onze Heistse tuinbouwschool 'GO Atheneum' en de technische school 'St. Lambertus'.

De officiële opening heeft omwille van de coronasituatie even op zich laten wachten. **Op 5 mei 2021** huldigden de afgevaardigden van alle actoren die meewerkten de buurtplek officieel in. Maar natuurlijk werd daarbij ook de buurt niet vergeten, onze belangrijkste partner! Door hun hulp kwam dit park tot stand. Al van bij de start waren hun ideeën, suggesties en bezorgdheid de drijvende kracht om tot een geslaagd ontwerp te komen. En ook daarna konden we op helpende handen rekenen bij plant- en inrichtingswerken. Het resultaat mag er zijn! Een buurtplek voor jong en oud waar meer dan voldoende ruimte is om te sporten, te spelen, tot rust te komen en een babbeltje te slaan in een prachtig decor! En om hen hiervoor te bedanken zat een groot feest er helaas nog niet in. Maar trakteerde de buurtplek op haar beurt coronaproof met een rondrijdende ijsjeskar op een lekker lokaal ijsje.

Meningen en expertise dorpsbewoners

Binnen dit project zijn de dorpsbewoners benaderd als ervaringsdeskundigen en maakten ze mee deel uit van een gezamenlijk traject. Dorpsbewoners of omwonenden van een specifieke plek kennen het de buurt immers het best en leggen snel de gevoeligheden bloot. Iedereen leert van elkaars standpunten, samen wordt er tot betere ideeën en oplossingen gekomen. Hierdoor ontstaat een gedeeld verhaal en geen wij-zij verhaal. De buurtbewoners hebben de invulling en het ontwerp vorm gegeven. Bij de uiteindelijke beslissing over de effectieve inrichting van de plek zijn er geen bijzondere wijzigingen meer gedaan. Door de gevoerde participatie zijn bijvoorbeeld buffers fundamenteel

uitgewerkt op plaatsen waar men initieel dacht om deze op die locatie veel ijler uit te werken. De huidige speelplek wordt ingevuld als rustige zone op vraag van de buurtbewoners. Er werd dus duidelijk niet beslist om deze bestaande speelplek toch te behouden, maar er werd – dankzij inspraak - rekening gehouden met de vraag van de buurtbewoners.

Elementen opgenomen in beleidsverklaring/meerjarenplanning of BBC inzake beleidsparticipatie naar burgers/burgergroepen

Vanuit de inspanningen op het vlak van participatie binnen onze vorige legislatuur, kunnen wij als gemeente Heist-op-den-Berg met fierheid zeggen dat wij voor de komende legislatuur een schepen participatie hebben. Als gemeente hebben wij op verschillende vlakken sowieso de verplichte beleidsparticipatie waarop wij moeten inzetten doch is onze ambitie breder te gaan. Wij willen op een strategische en gestructureerde manier verder werk maken van burgerparticipatie en dus niet alleen op de verplichte participatie-onderdelen zoals bijvoorbeeld via het vormen van adviesraden. Participatie mag echter niet te pas en te onpas worden ingeschakeld. De juiste vorm van participatie voor het juiste project. (informerende, communicerende, participerende).

Soms volstaat bijvoorbeeld informeren, sensibiliseren, algemene communicatie (zoals website, persartikels, twitter, FB, ...). Participatie vraagt veel investering en inspanningen van mensen (zowel binnen de gemeente als van bewoners) en men moet als gemeente hier doordacht op inzetten. Beleidsinitiatieven op het vlak van participatie moeten doelgericht en wel onderbouwd worden ingezet met alle noodzakelijke ondersteuning. In de huidige beleidsverklaring zijn zowel participatieve- als dorpsambities uitgeschreven.

Dank

Graag willen wij naar aanleiding van bovenstaand verhaal een bijzondere vermelding maken van alle partners die actief meewerkte om deze mooie buurtplek te kunnen realiseren. GO! Atheneum Heist afdeling tuinbouw, de technische school Sint-Lambertus voor de creatie van het insectenhotel en Heilig Hartcollege voor de verschillende plantacties, Chiro Heist-station voor de hulp bij het wilgenvlechtwerk, buurtbewoners voor hun inzet om mee een creatieve invulling te vinden voor de plek, Regionaal Landschap Rivierenland voor uitwerken van de plannen en ondersteuning tijdens het hele project en het hele gemeentebestuur en alle gemeentediensten voor hun inzet en de mooie samenwerking. Partnerschap is een bijzonder belangrijk element geweest tijdens het hele traject en we zijn dan ook zeer blij met de met de behaalde resultaten.

Meer info:

Gemeente Heist-op-den-Berg

Website: www.heist-op-den-berg.be/buurtplek-t-werft

Contactpersoon: Tessy Gorris **E-mail:** planningenontwikkeling@heist-op-den-berg.be